

Numerul 17. Oradea-mare 28 aprilie (10 maiu) 1896. Anul XXXII.
 Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Mătânii...

Știe, știe ea bine ce-i în lume, că de-acolo vine. Dar așa i-e de silă și de urit, de când a ramas singură, așa se simte de zdrobită gândind mereu aceleași gânduri urite, picotind mereu în aceeași pustietate și monotonie ostenitoare a vieții de mănăstire, că, uite țeu, dec' ar veni acum un om din totă lumea să-i țină: haide, ea n'ar mai sta o clipă la chibzuri, și-ar lăsa comanacul într'un par — acolo să stea până l'o luă ea — și cu aceeaș brobodă ruptă, în aceeaș strânță de fustă cu care a intrat, ca o cerșetore, acum nouă ani pe porța mănăstirii, ar pleca bucurată și nici s'ar mai uita în urmă.

și gróza de ea ănsă-și — iată ce o goniá din casa asta frumoasă și liniștită în care trăise cele mai fericite, singurile zile fericite din viața ei atât de strașnic incercată. Și pe când degetele ei albe și subțiri scărmanau în neșcire mițele de lână țigae pentru un șeiac, pe care cine știe cine are să-l țese și cine are să-l porțe, ochii ei lungiți a drum lunecau îngrijați pe pânza de umbră, care se desfacea, creșcea și inundă ca o apă pădurea de brazi de pe dealul din față. Iar vine noaptea, noaptea uruză, plină de spaimă și de vedenii. Dómne, óre cât are să mai ție osenda asta! Íși simți mánile ostenite, o dureau șálile de când sta acolo ghemuită pe scăunel, de-abiá își putu întinde uu picior care-i amorțise, il spriginii inctișor cu talpa de ostrețele ciardacului, mii de furnici par' că-i alergau pe sub piele din călcăiu până 'n șold, brațele-i cădură 'n pólă în praful scuturat din lână, își rădímă cefa de pǎrete și privi țintă la ul-

BUNĂ DIMINȚA!

tima p \acute{e} t \acute{a} de lumin \acute{a} care polei \acute{a} cu aur creștetul p \acute{a} durii.

In liniștea aceluia asfințit de t \acute{o} mn \acute{a} , aerul, copacii, t \acute{a} cerea, t \acute{o} te o chi \acute{a} mau la g \acute{a} nduri triste. Glafira... buzele ei rostesc incet, rar, numele acesta. I se pare aș \acute{a} ciudat, ca și cum nu l'ar fi mai auđit. Ce bine-ar fi fost s \acute{a} -și fi putut l \acute{a} p \acute{e} d \acute{a} la pragul bisericii, odat \acute{a} cu numele și cu hainele, t \acute{o} te amintirile, t \acute{o} t \acute{a} povara sufletului ei inc \acute{a} rcat de p \acute{e} cate, și 'n rasa monacal \acute{a} s \acute{a} fi 'nceput o vieț \acute{a} nou \acute{a} . Aș \acute{a} -i spusese bi \acute{e} ta m \acute{a} tuș \acute{a} -ș \acute{a} și p \acute{a} n' a inchis ochii a r \acute{e} mas cu credința c'ăș \acute{a} s'a int \acute{e} mplat. De-ar fi șciut ce-i in inima ei!

E rece, brađii s \acute{u} nt negri, vaea se umple de intunerice. Glafira se sc \acute{o} l \acute{a} , p \acute{a} șeșce peste l \acute{a} na impr \acute{a} șciat \acute{a} pe ceardac, intr \acute{a} 'n cas \acute{a} și incue repede uș \acute{a} , ca și cum ar fi urm \acute{a} rit-o cineva. Tremur \acute{a} t \acute{o} t \acute{a} , de-abi \acute{a} p \acute{o} te s \acute{a} aprind \acute{a} lumina lung \acute{a} de c \acute{e} r \acute{a} , infipt \acute{a} intr'un sfeșnic de alam \acute{a} . Iși aduce aminte c \acute{a} a doua đi e duminec \acute{a} , i se pare c \acute{a} vede inc \acute{a} pe m \acute{a} tuș \acute{a} -s \acute{a} , in piciorul la colțarul de sub ic \acute{o} ne, f \acute{a} c \acute{e} nd candela, inchin \acute{a} ndu-se... In t \acute{o} te lucr \acute{i} șorele din oda \acute{e} vede pe ființa acea bun \acute{a} , r \acute{a} bd \acute{a} t \acute{o} re, evlavi \acute{o} s \acute{a} , care-a fost pentru ea mai mult ca o mam \acute{a} . De ce nu s'a putut hot \acute{a} ri in at \acute{a} ția ani, s \acute{a} -i spue, s \acute{a} -si descarge odat \acute{a} sufletul de tot ce-a f \acute{a} c \acute{u} t? Ar fi ințeles-o, ar fi iertat-o și s'ar fi rugat lui Dumneđeu pentru ea, ar fi șciut s \acute{a} -i spue vorbe de acelea cari m \acute{a} ng \acute{a} e, int \acute{a} resc și inalț \acute{a} inimile din intunerice și perđanie. Numai acum, c \acute{a} nd a r \acute{e} mas singur \acute{a} , simte nevoia de-a vorb \acute{i} , de a smulge odat \acute{a} din cugetul ei monstrul acesta neadormit care o chinueșce ș-o mistue cias cu cias, clip \acute{a} cu clip \acute{a} .

— D \acute{o} mne, unde ești D \acute{o} mne, tr \acute{a} sneșce-me, i \acute{a} -me D \acute{o} mne, s \acute{a} se sf \acute{e} r \acute{e} șc \acute{a} odat \acute{a} cu vieț \acute{a} asta...

Cade 'n gerunchi și 'ncepe s \acute{a} pl \acute{a} ng \acute{a} cu hohot. Afar \acute{a} e lun \acute{a} . De la biserica din vale s'aude toc \acute{a} nd de privighere. Glafira se sc \acute{o} l \acute{a} hot \acute{a} rit \acute{a} , își duce palmele reci la obraz, ca și cum s'ar fi deșteptat dintr'un somn lung și greu.

— Oh, nu mai pot, — cum aș vr \acute{e} s \acute{a} mor!

O șcieau maicile.

— Nebun \acute{a} s \acute{a} raca... Er \acute{a} ea cam apucat \acute{a} și 'nainte. Dar de la m \acute{o} rtea m \acute{a} tuș \acute{a} -sei, s'a smintit reu bi \acute{e} ta Glafira.

Acum pricepeau de ce nu vorbeșce cu nimeni, de ce, c \acute{a} nd vine la biserica, se aș \acute{e} d \acute{a} in strana cea mai retras \acute{a} , de ce umbl \acute{a} une-ori incet cu ochii in jos, alte-ori r \acute{a} p \acute{e} de și cu fața speriat \acute{a} , par' c'o fug \acute{a} reșce cineva. Șcieau și din ce i-a venit asta. A fost o dragoste la mijloc. De giaba a umblat ea s \acute{a} ție secret, — se afl \acute{a} .

Pe chipul palid al Glafirei tremur \acute{a} o lumin \acute{a} slab \acute{a} de candel \acute{a} . Acum slujba se ispr \acute{a} vise. Maicele p \acute{a} -șiau incet spre uș \acute{a} bisericeii. Unele se opriau in prag, se uitau lung la Glafira cum sta in stran \acute{a} neclintit \acute{a} : „S \acute{a} raca, nu mai are nici o simțire“. Cele mai tinere chicotiau de ris și plecau șoptind reut \acute{a} ți. In t \acute{a} cerea bisericii g \acute{o} le Glafira auđi pașii duhovnicului și tres \acute{a} ri, ca de gr \acute{o} za unei mari primeđdii. Se indrept \acute{a} cu fric \acute{a} spre el.

— Tu ești Glafiro?

— Eu, sfinția ta, — vreau s \acute{a} me spovedesc.

— Apoi... chiar ac \acute{u} ? Ce-i graba asta?... Veđi, dec \acute{a} nu v \acute{e} mai ast \acute{e} mperați...

Er \acute{a} obi \acute{c} nuit b \acute{e} tr \acute{a} nu \acute{l} cu furii de astea de mustrare și de poc \acute{a} inț \acute{a} la maicile tinere și frum \acute{o} se, mai ales t \acute{o} mn \acute{a} , dup \acute{a} ce plecau „musafirii“ cari-aduceau

cu ei ispita și p \acute{e} catele de pe la orașe. Multe ahturi re-m \acute{a} neau in urma lor, multe mironoșiți își bociau in uritul lungilor nopți de i \acute{e} rn \acute{a} risul și nebuniile nopțiilor de ver \acute{e} . Și c \acute{a} nd le birui \acute{a} c \acute{a} ința, la mieđul nopții il sculau din somn s \acute{a} le m \acute{a} ntue de prig \acute{o} na p \acute{e} catului.

— Haide, vino, ii đise bl \acute{a} nd duhovnicul, desf \acute{a} -c \acute{e} nd patrahurul in care își ținea inv \acute{e} lit molitfelnicul.

— Nu, nu pot spune aici... acas \acute{a} la sfinția ta, mi-i fric \acute{a} s \acute{a} spun in biserica...

Glafira tremur \acute{a} .

— Hm... dec \acute{a} nu ve mai ast \acute{e} mperați...

C \acute{a} șuța duhovnicului er \acute{a} la dou \acute{e} đeci de pași de biserica.

— Da bine, tu p \acute{a} reai aș \acute{a} cuminte... nu s'a auđit nimic vorbindu-șe de tine ast \acute{a} ver \acute{a} .

— E un p \acute{e} cat de mult... nu eram in m \acute{a} n \acute{a} stire.

— Apoi, par c \acute{a} mi l'a spus, c \acute{a} nd ai luat negru.

— Nu, pe acela nu l'am spus nim \acute{e} rui, m'am temut...

— F \acute{o} rte reu, f \acute{o} rte reu. C \acute{a} nd se c \acute{a} lug \acute{a} reșce cineva, trebe s \acute{a} se lepede de tot ce-a f \acute{a} c \acute{u} t; s \acute{a} spue tot, c \acute{a} numai aș \acute{a} il primeșce Domnul in turma lui. Veđi, ai f \acute{a} c \acute{u} t cu asta mare greș \acute{e} l \acute{a} .

— Șciu, șciu...

— Ia s \acute{e} ma.

— Glafira se impiedecase de prag. B \acute{e} tr \acute{a} nu \acute{l} hirșci \acute{i} un chibrit de p \acute{a} rete ș-aprins \acute{e} lumina. Sufl \acute{a} greu, ca și cum ar fi urcat un deal la fug \acute{a} . Ea sta nem \acute{i} șcat \acute{a} , l \acute{a} ng \acute{a} uș \acute{a} , ingrozit \acute{a} de ce-avea s \acute{a} spue. Duhovnicul își puse patrahurul.

— D \acute{a} -te mai apr \acute{o} pe și spune. Șeđi colea pe scaun.

Glafira se aș \acute{e} d \acute{a} incet pe scaun și ca și cum ar fi continuat priuva ei spovedanie, incep \acute{u} :

— Eu nu șciu nici ađi cum am putut s \acute{a} fiu aș \acute{a} de nebun \acute{a} . Dup \acute{a} ce-am fugit de la p \acute{a} rinți, am ințeles c \acute{a} t \acute{o} te s'au sf \acute{e} rșit pentru mine, și nici odat \acute{a} n'am s \acute{a} me mai pot int \acute{o} rce la ei. Ș-am r \acute{a} bdat b \acute{a} t \acute{a} ile bețivului aceluia, nu l'ar fi mai r \acute{a} bdat Dumneđeu s \acute{a} calce in casa n \acute{o} str \acute{a} , și nu m'am pl \acute{a} ns nim \acute{e} nui, și nici n'aveam cui s \acute{a} me pl \acute{a} ng, pentru c \acute{a} el me ținea ascuns \acute{a} , ca pe un lucru de furat. Și nu șciu cum, se vede unde stam aș \acute{a} numai cu el și nu mai vedeam alt \acute{a} lume, c \acute{a} đusem de la o vreme intr'o stare de... dobitoc \acute{e} , nu șciu cum s \acute{a} đic, c \acute{a} eram ca un c \acute{a} ne inaintea lui. Acum me b \acute{a} tea, me c \acute{a} lc \acute{a} in picior \acute{e} de-mi rupea oșele, și peste dou \acute{e} minute, dec \acute{a} -mi spunea o vorb \acute{a} bun \acute{a} și se uit \acute{a} cu... mil \acute{a} la mine, ii c \acute{a} deam in genuchi pl \acute{a} ng \acute{e} nd și-i ceream eu iertare. Mi-o fi dat ceva s \acute{a} beu, mi-o fi f \acute{a} c \acute{u} t niscai-va fermece... Nu-mi intr \acute{a} 'n cap ce-a fost asta la mine, c \acute{a} nu mai eram in t \acute{o} t \acute{a} firea. Și cu c \acute{a} t eram mai nenorocit \acute{a} , cu c \acute{a} t își b \acute{a} tea joc mai reu de mine, cu-at \acute{a} t imi er \acute{a} mai drag. Nu m'aș fi dus de l \acute{a} ng \acute{a} el atunci, pentru t \acute{o} t \acute{a} lumea...

Glafira remase un moment pe g \acute{a} nduri. Popa clipi \acute{a} din ochi și se uit \acute{a} mil \acute{o} s la ea.

— Er \acute{a} aș \acute{a} , pe la culesul viilor, c \acute{a} nd am n \acute{a} scut. Vr'o trei luni n'am șciut unde me g \acute{a} cesc de fericire. Fetia er \acute{a} frum \acute{o} șic \acute{a} , ii er \acute{a} drag \acute{a} și lui, el nu mai bea ca 'nainte, c \acute{a} nd veni \acute{a} de la cazarm \acute{a} ii aducea juc \acute{a} rele și se juc \acute{a} cu ea. Dar intr'o n \acute{o} pte, prin postul Cr \acute{a} ciunului, a venit t \acute{a} rđiu, beat mort și h \acute{a} rț \acute{a} gos, fetia pl \acute{a} ng \acute{e} a, și eu nu șcieam ce s \acute{a} -i fac ca s'o adorm. El a inceput s \acute{a} strige la mine, c'o om \acute{o} r \acute{a} dec \acute{a} nu tace. Tremuram de fric \acute{a} , și fetia par c \acute{a} 'nadins f \acute{a} cea, țip \acute{a} c \acute{a} t ii lu \acute{a} gura. C \acute{a} nd l'am v \acute{e} đut c \acute{a} se repede la mine, am pus iute fata 'n albie ș-am stat drept in fața lui.

Inteiu s'a uitat la mine crunt, pe urm'a ris; de-abia se ținea pe picioare, dar ca să-mi arăte că-i tare, m'a apucat de obraz și m'a strîns cât ce-a putut. Apoi m'a pus să-l descalf și până să-i trag ciobotele a și adormit. A doua zi mi-a spus că el nu me poate suferi când me vede cu copilu 'n brațe, că ce ne trebuie noue belele de astea, și că decă vreau să me mai iubescă și să mai stee cu mine, să-mi omor fata, altfel se duce in tótă lumea și me lasă. Am ramas inmărmurită, când l'am auzit. Dar mi-a spus in urmă de-atâtea ori vorbele acelea, ș-așa a știut să me aducă și să-mi fure mințile, c'am început de la o vreme să me gândesc și eu ca la ceva care *trebuie* să se întempe. Nu mai puteam scăpa de ideea asta...

— Cum? ți-ai omorît tu copilul? întrebă popa holbând din ochi.

— Da, sărăcuțul, cu mâna asta l'am ucis, îi simt ș-acum fețișora lui môle și caldă pe care-mi apăsam palma ca să-l inăduș, și el, ângerășul, își țuguiă gurița ca să sugă... mi se rupea inima de milă, și-mi eră gróză de ce făceam, dar nu puteam face altfel — in ciasul acela eră diavolul stăpân pe cugetul și pe mâna mea. I-am făcut ingropare frumósă, cu doi preoți — cine să pótă bănuí... huiă mahalaua de bocetele mele. Și de-atunci n'am mai putut să me uit in ochii lui. La sêptemâna am fugit încóce și nu i-am mai știut de nume... Mai pot eu óre acum nădăjduí iertare de la Dumneđu? Spune-mi sfinția ta ce să fac, dă-mi cele mai grele canóne, numai scapă-mc.

— Dumneđu îi bun, și iertă tóte păcatele.

Bêtrânul îi făcú semn să se plece, îi puse patrahirul pe cap și-i citi molifta deslegării de păcate.

Apoi o blagoslovi.

— Du-te acasă și bate o mie de mătânii.

Se lumine de ziua. Candela sfiriiă sub icóna Maicii Domnului. Glasira-și numără mătânii: „opt-sute cinci, optsute șase...” și cu fiecare indoitură de genunchi se simția tot mai ușóră, mai luminată la față, la minte; când se sculă 'n picioare, i se părea că se înalță in aer, că nu mai atinge pământul, că trupul i se preface in fum, se 'mprășcie, și nu mai rămâne decât suflet, — un suflet curat, pocăit, pregătit pentr'o nouă vieță.

A. VLAHUȚĂ.

Un domn jócă la cafenea cu prietenul seu.

In sfêrșit cel din urmă declară:

— Am pierdut, dar n'am acú parale la mine. Îți plătesc mâne...

Domnul indignat. — Cum póte să jóce cineva fără parale! Acú cu ce o să plătesc consumația?...

Bărbatul (sorbînd din cafea): — Dar ce are ca-asta?

Nevésta: N'am făcut-o eu ađi.

Sócra: Nici eu.

Slujnica: Ađi am făcut-o eu. Dar ce are?

Bărbatul: Bună ca ađi n'a fost nici odată.

Un protector recomandă pe tinerul Azinovici pentru un post.

— Dar, obiecteză ministrul, tinerul a făcut abia patru clase gimnasiale...

— Așă e, dar cel puțin le-a făcut temeinic. In clasa a patra a stat chiar trei ani...

Cântecul teu.

*Un cântec vag, dar de-o tristetă-adâncă,
Ce-ți umple inima de 'nfiurare,
Tu mi-ai cântat, și-apoi te-ai dus departe,
Dar tot aud duiósa tă cântare.*

*Și viéta mea pe rënd de chin se stinge,
De vraja glasului ce 'n lanț me ține;
Căci ți de ți-l aud tot mai de-aprópe,
Pe când mereu te tot depărți de mine.*

ELENA DIN ARDEAL.

Dragostea in poesia noastră poporană.

(Urmare.)

Lasă tată, lasă mamă, lasă pretini și trăește bucuros in societatea „ei“. A te încercă să delături acest sentiment din inima lui e mai zădarnic, ca a cără apă cu ciurul. N'are loc intrevenirea părinților.

Pentru mândra care-mi place,
Nici părinții n'au ce-mi face.

Ce să le și facă? Cine póte stăpâni și porunci pe inima lor? O, ei știu ce fac, știu că dragostea lor e reciprocă, că e adevărată, ca va fi trainică.

Își caută un loc de întelnire, pentru ca iarăș să dea espresiune dragostei lor.

Se întelnesc, de regulă séra. Atunci e timpul dragostei; feriți de ochii rei ai lumii, scutiți de clevetirea ómenilor își pot spune in tihnă șópte unii altora, se pot înțelege mai bine. Jură pe lună, pe stele, — căci

Numai luna ș-inc'o stea
Alea știu dragostea mea, —

jură, că legătura lor va ținé până la sfêrșitul vieții, că vor preferi a-ș duce dragostea in mormânt, decât a o lăsá să fle batjocorită pe pământ.

Când ora întelnirii se apropie, *umul* devine gândul amëndurora, acela de a se întelni cât mai curënd, de a-și intinde mâna, de a se întrebá de sănătate, de cum au petrecut, de când s'au despărțit, cu un cuvënt de multe tóte.

Cu cât vremea întelnirii se apropie, cu atât neliniștea se măresce. Caută fiecare, ca după tótă putința să invingă ori ce pedecă ce li s'ar pune in cale:

De-ar fi apa până 'n pept,
La mândra caută să trec.

Cine ar puté — decă n'a pățit-o — să-și inchi-pue cât de chinuitoare e nerăbdarea și cât de mult neliniștitóre e așteptarea celui care va sosi? Dorul de-vedere îi apésă inima cu o grea povară; nu mai are astêmpër; un chin de o durere uriașe e chinul așteptării. Cu gândul indreptat pe calea pe care are să sosescă el, ea stă nemișcată ca o statuă și la ori ce frémăt de frunđă, la ori ce mișcare cât de neinsemnată din giurul ei tresare, inima i se sbate mai repede, sudori de așteptare se așéđă pe nevinovata-i frunte aș-téptă dornic ca el să sosescă.

Décă sosește, bucuria e mare, e de nedescris; un raiu pământesc, o adevărată înălțare în lumi de mare fericire.

Décă el inse nu sosește, neliniștea și neșciința smăcină inima celui, care așteptă. Numai două posibilități cunoște în acest cas: *ori i s'a întemplat badei vr'un reu* și de aceea nu poate veni, ori că badea o a lăsat:

Vai ce lună și ce bine
Și badița nu mai vine:
Ori ti reu, ori nu e bine.

Amendoue casurile îi apăsă inima cu o enormă greutate, căci *te simți reu* când cea mai scumpă a ta ființă suferă, fără ca tu să-i poți da ajutorul trebuitor, ori macăr să știi motivul suferinței lui; iar sfâșietor e atunci, când aceea ființă, pe care o ai iubit și care a țis că te iubește, aceea ființă abdice de tine! Cât de tare dureros, cât de gróznic chin, cât de sfâșietóre e acéstă durere. De aceea e natural ca să întrebe cu un dureros oftat:

Spune-mi mândră nejurată,
Mai gândești la min' vr'odată?

Adecă să-i spue drept, ce are pe inimă, să-i spună nesilită, din dragă voe că mai păstrează pentru el acel balsam, aceea dragoste ferbinte, de care pân' acuma erau încădiți amendoi?

Loc potrivit de întâlnire și totodată nebatător la ochi e pentru flăoăi și ședetőrea; aici e locul, unde pe șoptite își pot mărturisii, cei ce se iubesc secretul inimii lor, dorul, dorința lor.

Ședetőrea e o adunare de fete, de la care nu sunt eschiși feciorii; scopul ședetőrei e a mai scurtá, prin plăcută distracție serile cele lungi de iernă. Fetele lucrează, de regulă torc.

Aici e adevăratul loc de petrecere; povestesc, rid, jocă, cu un cuvânt se distrag fără inse a-și uitá că au să și lucreze. În ședetőre voinicul se întelnește cu mândra lui și incet, la ureche, într'o limbă simplă, dar admirabil de frumoasă, îi spune ce are pe inimă, îi povestește pățaniile lui și își face glumele sale, prin cari îi procurá „ei“ momente vesele. Timpul aici înaintezá cu pași repezi și nici odată nu se depărtéză sătui de petrecerea din aceea sérá.

Dar la „joc“?! Acolo se simt tinerii iubitori mai bine. Acolo pot ținé de mână pe draga lor, acolo pot vorbi și între ochii lumii, acolo se arată mândri de draga lor și acolo se poate vedé, cât de mare e focul dragostei. Acolo își poate spune liber aceea ce simte, acolo nu e silit la șopte spuse la ureche, și își cade atât de bine, ca după multe șopte spuse cu frică, să vorbești mai tare inse fără risicul de a fi ascultat și de cei din giurul teu; e atât de bine când poți vorbi tare, când știi că acela căruia îi vorbești, te înțelege perfect, iar cei din giurul teu, nu! Ce fericire e pe capul tinerilor iubitori a se uitá unul la altul, a vorbi și a se înțelege cu ochii și cu vorba!

De multe ori în „Strigături“ își spun aceea, ce li s'a întemplat de când s'au despărțit mai pe urmă.

Pentr'un pic de sărutat
Tótá nóptea-am așteptat;

Când am fost la sărutat,
Bună palma-am căpetat.

Resonéză chiar, câte-odată își dá séma de ce face, séu de ce a făcut:

Asérá 'nsérai la cruce,
Pentr'un pic de gură dulce!

Se 'ntelege că nu-i pare reu de ce-a făcut și tot mai face și a doua óră.

Când cere de la iubita sa un rendez-vous, atunci el „strigă“:

Mândră mândruléna mea,
Rógă-te de maică-ta,
Să te slobódă de sérá
Batăr până la portiță,
Să dai badiului guriță.

Ori:

Codrule frunză rotundă,
Slobođi-mi un pic de umbră,
Sub tine să me umbresc,
Cu mândra să me iubesc.

Tot în astfel de „strigături“ își fac tinerii din nou mărturisirea dragostei lor; de și aici sunt multe fete și mulți feciori și ș-ar puté aruncá ochii pe altul, totuș nu-i lasă inima; în acéstă inimă a lor are loc numai unul, acela pe care îl iubește și pentru ea ceialaltii sunt aprópe nebăgați în séma.

E interesant de tot, că studentul încă a ajuns să fie cântat și în poesia poporană de dragoste. Fírea lui euceritórea a lăsat impresii și asupra fetelor de la țérá, cari în simplitatea lor, dar totodată în iubitórea lor inimă le păstrează aducere aminte, de și poate au fost înșelate. Ea cântá:

Uiu în flóre de mac,
Dulce-i gura de diac; (student)
Dar nu-i dulce ca gura,
Ci-i dulce ca și mierea.

De și e o esagerație în aceste versuri, totuș ele indică cu atât mai bine gradul până la care poate fi iubit un student. Ba chiar îl dorește, îl rógă să vie acasă:

Méi badița de la școlá,
Vin' acasă de te 'nsórá,
Că barba mi te 'mpresórá
Și mustața-ți tae fața.

Atât numai că e prea nestatornic studentul, dar altcum nici nu ne-am puté inchipuí, cum de poate cuceri atâtea Plevne.

(Finea va urmá.)

I. OANA.

Omul e singurul animal care are facultatea să se amestice în tot ceea ce nu-l privește.

*

Sunt femeii cărora puțin le pasă decă sunt iubite: se mulțumesc să fie numai preferate.

*

Lumea contimporană e o uzină de mediocrități.

Florile primăverii.

L i e d.

*Mai țin și-acuma liliacul
Ce mi l'ai dat din piept smulgându-l,
Și-adese ori gândind la tine
Îl scald în lacrimi, sărutându-l.*

*Dar me 'nșior privindu-l jalnic
Cum în volum se vestejește,
Căci din parfumul lui ce m'ore
A mea iubire se hrănește.*

CINCINAT PAVELESCU.

Rip van Winkle.

O scriere posthumă a lui Knickerbocker de *Irwing*.

(Fine.)

Ritul scurt și mic, dar activ om l'a tras de mână și ridicându-se în vârful degetelor, l'a întrebat șoptindu-i în urechie că ce-i, federalist sau democrat? Rip tocmai așa de puțin a putut pricepe și întrebaraa acésta, când iată un domn bătrân, de frunte, cu péna de cocoș în pălărie, făcându-și drumul prin mulțime cu cotele în dreapta și în stânga, s'a plantat c'o mână în mână în șold și cu cealaltă pe bătă drept înaintea lui Rip și străpungându-l cu ochi ageri, resolut, ca și când ar voi să-i străbată sufletul, în ton sever îl întrebă, că cine l'a adus pe el la alegere cu pușca în spinare și cu plevăa asta de popor după el și ore socoteșce el să facă revoluție în sat? O! vai de capul meu, domnilor, — strigă Rip ore-ș cam infricat, — eu sânt un biet de om sărac născut de aici și subiect loial al regelui, — D'omne ține-l!

La acésta, un murmur general s'a aușit de tóte părțile. Un roialist, un roialist! un spion! un fugar! dați în el! jos cu el! Numai cu mare greutate a putut omul acela de frunte, cu péna de cocoș în pălărie, să restaureze ordinea și încruntându-și sprincenele și mai pogan, a demandat iară de la inculpatul strein, că cum a venit el aici și ce caută? Bietul om fórte umilit l'a asigurat că el n'are nici un cuget reu și a venit numai să caute pe careva din vecinii sei, cari avea datina să ședă pe la crășmă.

— Bine, — cine-s aceia? — numeșce-i!

Rip s'a socotit un moment și după aceea a întrebat, — unde-i Nicolau Vedder?

La acésta s'a făcut un pic de liniște, când un om bătrân într'o voce subțire a raplicat: „Nicolau Vedder? ei, acela a murit de 18 ani! Eră mai demult o cruce de pétră pe mormântul seu în cimiter, dar aceea s'a sfărîmat și imprășciat!

— Unde-i Brom Dutcher?

— Oh! acela s'a dus la armată când s'a început bătaia; unii ȋic că el a fost omorît la asaltul Podului de pétră, alții că el s'ar fi inecat într'o mocirlă. Eu nu știu mai mult — pentru că el nu s'o mai întors napoi.

— Unde-i Van Bummel, invetătorul?

— El încă s'a dus la armată, a devenit general mare de miliție și acum e în congres.

Înima lui Rip a început a se strînge aușind de schimbările acestea mari și triste a pretenilor sei și s'a simțit singur pe lume. Tóte respunsurile îl incurcau,

amintindu-se de un timp așa lung și de afaceri pe cari el nu le pricepea: resbel, congres, Puntea de pétră etc., el n'o mai avut curaj să mai întrebe de amicii sei, ci a strigat numai desperat, — Nu-i nime aci care ar cunoșce pe Rip van Winkle?

— Oh, Rip van Winkle! — esclamară doi séu tri; o fi sigur, acela-i Rip van Winkle junior, care se rașemă de arborele acela.

Rip a căutat în direcțiunea indicată și ș-o vădută pe „alter ego“, tocmai așa cum eră el când s'a dus pe munți, la aparință atât delenios cât și de zdrenșos. Bietul om a devenit acum complet confus. El a dubitat acum despre identitatea sa proprie și cumcă ore el e, séu celalalt, cel adevérat. În mijlocul confuziunii acesteia, omul cel cu péna de cocoș i-a demandat că cine e el și cum îl chiamă?

— Dumneșeu șcie în înțelepciunea sa, — respunse el. Eu nu-s eu, eu-s cineval altul, acela e mai tiner decât mine, — nu — acela e cineva altul în forma mea. Eu am fost ênsuș în nóptea trecută, dar am adormit pe munți și aceia mi-au schimbat pușca și tóte celea și eu sânt schimbat și acum nu știu care e numele meu, séu cine-s eu!

Coadunații au început acum a se uitá unii la alții, a face la semne și a arată cu degetele la fruntea lor. Acum s'a născut șopotite ca să pună mâna pe pușca bietului om și să-l prindă ca să nu-ș facă vre un reu, la care sugestiune omul cel important cu péna de cocoș în pălărie s'a retras cu órecare grabă. În momentul acesta critic o nevéstă tineră s'a indesat prin mulțime ca să arunce o privire la omul cu barba căruntă. Ea avea un copil în brațe, carele șpéiat de privirile lui, a început a sbierá. Cu „pst! Rip“ — îl domoliá mamă-sa, — pst! nebunule micuț, că de nu, te cară bătrânul acela“. Numele copilului, aieru mamei și sunetul vocii ei, tóte au deșteptat o mulțime de suvenirii în capul lui Rip. — Cum ț-i numele, nevésto? — întrebă el.

— Judith Gardenier.

— Și numele tată-to?

— Oh, acela a fost Rip van Winkle; o fi 20 de ani de când s'a dus de acasă cu pușca lui și nime n'o mai aușit nimic de el de atunci. Cănele lui a venit acasă fără el; dar cumcă el impușcatu-s'o, dus-o fost de Indiani, — nime nu póte spune. Eu am fost pe atunci o fátușă micuță.

Rip avea acum numai o întrebare să mai pună, dar aceea a făcut-o cu voce șopotitóre și cam siscăvind:

— Unde-i mumă-ta?

— Oh, ea n'o murit așa de mult, ei i s'o rupt o arterie în un atac de pasiune pentru un precupeț din Anglia. Acesta a fost un picur de liniște pentru sufletul lui tare agitat. El nu s'a mai putut reșiné. A cuprins femeia și copilul în brațe. — Eu is tatăl vostru — ȋise el — odiniórá Rip van Winkle junior — acum Rip van Winkle senior. — Nu cunoșce nime pe șermanul Rip van Winkle! Toși au ramas uimiți până când o muiere bătrână smăcîndu-se din mulțime și o pus mâna la ochi și ficsându-i fața pe sub ea ca o minută, esclamá — „de bună sémă esta-i Rip van Winkle în persónă! Bine ai venit iară acasă, vecinule. — Unde ai fost de 20 de ani?

Istoria lui Rip îndată a fost spusă pentru că la el a fost numai o nópte. Toși vecinii se mirau când au aușit-o; nu se vedea făcând semne cătră alții și punându-și limbile în urechi. Și omul cel important cu péna de cocoș, când alarma a trecut, iară s'a rentornat

și apăsându-și unghiurile gurei a clătinat din cap, la care semne toți omenii din adunare au început a face așa.

S'a hotărît totuș să cêră părerea și a bătrânului Petru Vanderdonk, carele se vedea venind incet pe cale. El a fost un descendinte de la istoricul tot cu acela nume, carele a scris cea mai veche istorie a provinciei. Petru eră cel mai vechiu locuitor in comună și fôrte bine vêrsat in tôte întêmplările și tradițiunile minunate din giur. El a recunoscut pe Rip dintr'odată și i-a întărit istoria lui in maniera cea mai indestulitôre. El a asigurat adunarea, că-i faptă transmisă de la străbunul seu istoricul, că munții Kaatskill totdauna au fost vrăjiți de ființe streine. S'a afirmat că marele Hendrick Hudson, primul descoperitor a rîului și a tinutului, tot la douzeci de ani se adună acolo cu tovarășii sei ca să reviziteze locurile lui de întreprindere și să privegheze de acolo rîul și orașul numit de după el. Cumcă moșu-so l'a vêdut odată incungiuurat de Holandezi, jucându-se la cugle într'un fundeiu de munte, ba și el i-a audît odată vêra după amieđi sunetul glônțelor ca a durduitului din depărtare.

Ca să facem istoria asta lungă scurtă, compania s'a întornat iară la lucrul cel mai important, adecă la alegere. Pe Rip l'a luat fată-sa ca să trăescă cu ei; ea avea o locuință comodă și largă și un bărbat harnic despre care și-a adus aminte Rip că eră unul dintre ștregarii cei micuți care avea datina să se sue la el in spate. Ce priveșce pe Rip junior moștenitorul, care sta rădămat de trunchiu, acesta a fost predestinat să lucreze pe moșie, dar lui totuș i-a remas o dispozițiune hereditară, să se apuce de ori și ce lucru numai de trebile sale nu.

Rip acum iară a plecat in urmele sale cele vechi, acuș a aflat cățiva din corona cea veche cu cari petrecea necasurile timpurilor și a început a-ș recrută amici intre generațiunea cea tineră, cari il tractau cu mare venerație.

Neavênd nimic de lucru acasă și ajungênd la vârsta fericită in care omul nu pôte face nimic fără pedêpsă, iară și-a ocupat locul pe banca de la pórta crășmei și eră cinstit ca patriarchul satului și ca o cronică autentică din timpurile inainte de resboiu. A trebuit să mai trecă ore câtva timp până când a putut înțelege evenimentele cele mari cari au avut loc până a dormit el. Ce rvoluțiune mare a trebuit să fi fost resboiul acesta de a putut să scuture jugul de la Old England, — și in loc să fie el un subiect a Măjestații Sale George a treilea, acum a ajuns cetățan liber a Statelor unite. Rip de faptă nu eră politician; schimbările de staturi și de impêrății au făcut numai puțină impresiune asupra lui, dar acea totuș a fost o specie de despotism sub care a gemut așa de lung și aceea a fost guvernul perpedei. Voios că s'a gătat și și-a scos grumađii din jugul matrimonial, acum putea merge unde vrea, fără de a se mai teme de tirănia madamei van Winkle. De câte ori i se pominea numele, totdauna clătiă din cap, da din umeri și își rădică privirea, cari semne ar fi putut fi considerate séu ca espresiunea resignațiunei cu sôrtea, séu ca o bucurie de scăpare.

El avea datina să-și spună istoria la toți streinii cari descălecau in oțelul maestrului Doolittle și atunci se observă că variéză fără indoielă, de câteori o istorisă cu privire la punctul trezirei sale. El pe urmă mi-o spus-o precis și nici un om, femeie séu copil din giur, n'o șci altmintrelea. Unii totdauna se indoiă de reali-

tatea ei și insistă că Rip de bună sémă a fost eșit atunci din fire și acesta eră tocmai punctul, pe la care el trecea iute când istorisă. Pe lângă tôte celea locuitorii cei vechi holandezi i da tot cređemêntul. Chiar și ađi, ei nici odată nu aud durduind pe lângă munții Kaatskill, ci numai afirmă că maestrul Hendrick Hudson se jôcă la cugle cu tovarășii sei și adeseori li pofta bărbaților de sub calțiunii femeilor de pe acolo, când traiul le devine greu, să suspine și să dorêscă o dușcă din beutura lui Rip van Winkle.

DR. T.

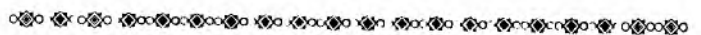
Cultul stomacului.

Gândurile nôstre arta bucătăriei a ajuns la un progres așa de mare, încât și stomacurile cele mai rafinate, cele mai delicate și cele mai stricate, pot fi mulțumite. Acéstă artă este astăđi ridicată la rangul de știință și este îmbrățișată de multă lume.

Dar cu tôte acestea, in vechime avea ea o însemnătate și mai mare. Când veni Caterina de Medicis in Franța, se desfășură un adevêrat lucș in idolatria stomacului. Ea aduse in Franța secretul preparării inghetatelor și după dênsa toți omenii avuți voiau să inchiege ghiața. Se pregăti pentru prima data fricandeau (carne de vițel cu slănină), și din acest moment tótă lumea il gustă cu atâta poftă ca limbile de păuni și de privighetori de aristocrații Somani. Bucătarii se bucurau tot de atâta considerațiune ca și consilierii de stat.

Bucătarul prințului Condée se sinucise, fiind că nu ajunse la timp potrivit peșcele preparat pentru prânđul seu, iar Condée nu făcū o călătorie fôrte importantă pentru stat din causă că bucătarul ceu, pe care-l plânse mult, nu putea să-l insoțescă pe drum cu producțiunile sale de bucătărie. Sute de ani in urmă erau obicînuite prânđurile cele mai fine in vieța diplomatică, și sînt și astăđi de o deosebită importanță. Se linguseșce stomacul și se înșelă spiritul. Napoleon I care nu puuea mare preț pe propria sa bucătărie, s'a convins și el de însemnătatea gădilărei stomacului diplomaților. Cu consimțimentul și concursul seu, cancelarul Cambacères da adeseori prânđuri splendide, la cari se trașau afaceri de stat de cea mai mare gravitate, și când trimise pe abatele de Pradt in Polonia, ca să câștige pe nobilii Poloni de partea sa, i dete instrucțiunea semnificativă: „Nu slăbi cu mesele bune și linguseșce femeile, căci atunci vei reuși!“ Când lucșul gastronomiei își ajunse culmea, eșiră la lumina đilei mesele împreunate cu anumite surprise. Așă d. e. se ascundeau brôșce séu paseri vii in mijlocul cofeturilor aședate in formă de turn séu in farfurii anume. Damele țipau, luminările se stingeau, când paserile le atingeau cu aripele, și in urmă după ce le trecea spaima, se incepea prânđul gustos la sunetele sgomotóse ale muzicii.

Un pașă avut din Constantinopol obicînuiă și el a face surprisă prietenilor sei lingusitori. El ascundea in pilaf pumni de lire și făcea mare haz, când prietenii scoteau lirile din gură, făcênd grimase, și le băgau in busunar. Dar și pașa mai pe urmă a fost neplăcut surprins de miserie.

La teatru.

— Cine o fi autorul dramei?

— Acel care nu flueră.

POPORUL.

Sórele și luna.

Baladă populară.

Puternicul sóre
 Plécă să se 'nsóre,
 Pr'optspredece cai,
 Toți păscuți in rai.
 Tótă lumea umblá,
 Dece cai picá,
 Cei opt tábără,
 Soție n'aflá.
 Napoi se 'ntorcea
 Sói ! la soru-sa
 Ș-așá ii strigá :
 — Țesě soro țesě,
 Țesěturi alese,
 Suluri de postau,
 Că oi să te iau ;
 Suluri de fuior,
 Să te iau cu dor ;
 Suluri de bumbac,
 Să te iau cu drag ;
 Suluri de mătasă,
 Să te fac mirésă.
 Că eu am umblat,
 Pân' la scăpătat,
 Sói ! prin lumea tótă
 Și prin stele rótă ;
 Potrivióra mea
 N'o putui^a aflá,
 Făr' numai pe tine
 Să sémeni cu mine !
 Iar sora luna
 Așá imi strigá :
 — Puternice sóre,
 Al meu frățióre !
 Atunci mi-i luá,
 Să fiu sóța ta,
 Când vi face punte,
 Punte peste munte ;
 De lătura punții,
 Und' se despart munții,
 O fântână lină,
 Cu apă slădină,
 Mănăstire 'naltă,
 In slavi spândurată,
 Ș-un popă de céra,
 Ca să ne cunune
 Și să ne 'mpreune.
 Sórele plecá,
 Cu gândul gândiá,
 Pe loc se făcea,
 Ce luna poftiá.
 Apoi se 'ntorcea
 Și iară strigá :
 — Țesě soro țesě
 Țesěturi alese,
 Suluri de postau,
 Soro să te iau ;
 Suluri de fuior,
 Să te iau cu dor ;
 Suluri de bumbac,
 Să te iau cu drag ;

Suluri de mătasă,
 Să te fac mirésă ;
 Că ce tu-ai poftit
 Tóte am implinit.
 Soru-sa luna
 Așá miș đicea :
 — Puternice sóre
 Al meu frățióre,
 Atunci mi-i luá,
 De soță a ta,
 Când mi-i face iară,
 O scară de cérá
 De jos până sus.
 Și să mi te duci,
 La moșu Adam,
 La soția sa,
 La baba Eva,
 Pe iei i 'ntrebá :
 O-i bine să i-a,
 Frate pe o sor
 Ce-o iubești cu dor ! ?
 Ș-or n'o fi păcate
 Să i-a sor pe frate ! ?
 Ce n'am mai veđut
 De când m'am născut !
 Sórele gândiá,
 Scară își făcea ;
 Pe ea se suiá,
 Până-mi ajungea
 La Adam, Eva
 Și ii intrebá :
 — Pute-ar luá
 Doi pe soru-sa ?
 Iar Adam, Eva
 De mână il luá,
 La iad il ducea,
 Iadu i arátá
 Și-l intrebá :
 — Place-i iadu ori ba ?
 Sórele đicea
 Cătr' Adam, Eva :
 Să-l scótă afară
 Din acéstă pară.
 Iar Adam, Eva
 De mână il luá,
 La rai il ducea,
 Și-l intrebá :
 Place-i raiu o ba ?
 Sórele đicea :
 — Cui nu i-o plăcea
 La mese intinse,
 Cu făclii aprinse,
 La jocuri jucând,
 La lăutari cântând,
 Pe Domnul lăudând.
 Iar Adam đicea
 Cu baba Eva :
 — Decă-ți place 'n rai,
 Sora să n'o iai !
 Sórele ieșiá,
 Jos se coborá,
 Pân' la soru-sa
 Ș-așá ii đicea :
 — Țesě soro țesě

Tot suluri alese,
Suluri de postau,
Că oi să te iau;
Suluri de fuior,
Să te iau cu dor;
Suluri de bumbac,
Să te iau cu drag;
Suluri de mătășă,
Să te fac mirésă.
Că am întrebat.
Și Adam m'a lăsat,
Nuntă putem face
Cum noue ne place.

Puternicul sóre:

Câte stelișóre
La nunt' adună
Frunđe și iérbă.
Câte stele'n ceri.
Toți ca nuntășei.
Lucéferul mare.
Ca cumetru mare;
Lucéferul mic
Séi! ca și vornic.
Carul. ca ceius;
Purcari ca stegari.
Cu nunta plecá
A se cununá
(Făr voie soru-sa.)
La mánăstire albă
Cu popá de cérá,
Ca să mi-i cunune
Și să-i impreune.
Mergera cât mergera
Până ajungea,
La fântánă lină
Cu apă slădină.
Când ei ajungea,
Lun' așá strigá:
— Puternice sóre,
Al meu frățióre!
Opreșce puțin
Să mai odinim,
Că mi sete tare
Și me dor picióre.
— Șeđi că eu me duc
Apă să-ți aduc
S'aduc apă ție,
Séi! din pălărie.

Iar ea îi dicea:

Că apă n'a bé
Din pălărie unsă
Că-i puturósă.
— Tu dară să-mi spuni
Să-ți aduc din pumni?
— Ba, c'ai asudat,
Ș-are gust sărat.
Apoi ea plecá
Apă spre a bé;
La fântánă lină,
Cu apă slădină.
Sórele o lăsá
Singur singurea.
Iar ea s'aplecá
In fântánă săriá,
Și din grai grăiá:
Că mai bine-o vré,
A fi smólă petrilor

Și máncaie peșcilor;
Decát ea ca sor
Să ia frățior.
Dumneđu ins'o scotea
Sus spre cer îi punca
Pe sóre la răsărit,
Iar pe lună la sfínțit;
Lumea să o vederésă,
Mai mult să nu se mai 'ntólnésă.

Maidan in februarie 1896.

LIUBA-IANA.

Credințe populare.

37.

Când vin mirii (miroii) de la cununie, se aruncă peste ei grâu curat, iar când se desbracă de hainele cu cari s'au cununat, — le pun peste jug, ca să le tragă unul după altul — ca boii din jug.

38.

Când pui cloșcă — să stropesci ouele cu apă sfínțită și să pui câteva fire de iérbă verde peste ele, — ca să atragă puii — să iésă toți din oué.

39.

Când veđi ceva frumos — vită ori ființă ome-nésă — să scopești și să ȓici: „Să nu-i fie de diochui, ca să nu se diocheze.

40.

Apa in care se ciupăeșce pruncul sâmbătă séra — nu se țipă afară.

41.

In ȓiua de Pașci și de Crăciun nu se țipă gozu din casă.

42.

A treia ȓi după Bobotéză nu se țipă cenușa din vatră, pentru că mánca dihorul găinile.

43.

Gozul din casă nu se aruncă in fața sórelui, ca să nu orbésă care-l aruncă.

44.

Să nu lovești feciorul cu mătura, că-l părăsesc fetele.

45.

La S. Tóder, trag pruncii de pěrul fetelor pe feréstă, ca să crésă códa fetelor — cât códa iepelor.

46.

Puii de gâscă nu mor, decă le tai din códă — și cu fulgii — firele — ce ai tăiat, îi afumi.

47.

Fata, ca să se mărite, bagă o potcívă de cal in foc — și nu o scóte până ce se mărită.

48.

Până in Sânziene să nu turtești prune, să nu le tai cu brișca, că va bate pétra (grindina.)

49.

Joi nóptea să nu coși nici să torci de la međul noștii inainte, că te apucă Vinerea.

AVRAM IGNA.

Scrisoare din München.

Îmi cer scusele, iubită cetitoare, că în scrisoarea mea trecută ve-am condus și făcut cunoscute cu o societate așa de rea, dar ve dăc și eu cu Heine, mângăiați-ve, că societatea acésta nu v'a costat atâta ca pe mine. Și acuma să trecem de la aceste dame și să ve povestesc mai bine, cum și când am sosit la München.

Eră o ți frumoasă de tómnă când capitala Bavariei a avut onórea a me vedé pentru prima óră nu între zidurile ei — căci aeeste de ȕeci de ani nu mai esistă, — ci în una din berériile ei. De, ce să faci. Când l'am întrebat pe hamalul meu, cari sânt „Schenswürdigkeiturile“ Münchenului, m'a condus numai decăt în „Hofbränhaus“ — și am și vėđut de ajuns dame cu litra de bere înaintea lor, dame decoltate și cu tóte aeeste fără gust îmbrăcate.

Aurora cea cu degete de aur, cum ar ȕice tata Homer, apăruse deja de câteva ore pe cerul azuriu acoperit cu fumul etern al mașinelor din centrala gară, — natura întrégă iș îmbrăcase haina ei de serbátore, cerul vėrsá lacrimi de bucurie . . . și decă trenurile cari sosiau și plecau neintrerupt nu ar fi produs un sgomot așa de mare, me prind, mes dames, că așa fi auđit cantecele dulci ale pasėrilor, concertul lor dat pentru mine. Dar așa nu auđiam decăt strigătele garșonilor: „Frisch' Bier, eben angezapft von gestern“ și pe vre-un münchenez cu nasul caracteristic crastavete, cu capul scos din ferestrea cupeului: „Sie! Bring'a'ns mir no oana Halbi“.

Un sentiment de bucurie și de jale mi-a cuprins sufletul când pentru prima óră am intrat în metropola artei, de bucurie, fiind că aveam să me încaldesc la rađele binefăcătore ale culturii germane; de jale, fiind că am părăsit cine șcie pe cât timp țera mea frumoasă, de care me legau atâtea dulci suveniri.

Colo departe, în centrul Ardealului, pe șesul câmpiei stă lângă biserica satului o casă frumoasă și în casa acea locuește un vrednic preot, iar preotul are doue fete frumoșe și . . . și . . . eu mi-am perđut inima lângă biserica.

Îmi aduc aminte când am fost pentru prima óră acolo. Eră în ferii și cu doi colegi făcusem o mică excursiune. Pe drum întâlneam un moș bătrán. Sórele ardea ferbinte, eram osteniți și prăpădiți de fóme și nu șcieam cât mai aveam de mers.

— Moșule, îl întrebai eu, dându-i ȕiua bună, mult mai avem până la L . . . ?

— O fi, domnișorule, o fi încă o pipă bună, ne respunse moșul glumeț.

Șcieam tot atât de mult — séu mai bine tot așa de puțin, ca și mai înainte.

— Ei, moșule și cât te ține o pipă bună?

— Nu șciu, domnișorule, eu nu trag din pipă, ci mestec băgău.

Vai, cugetam în mine, bate-te-ar să te bată norocul, că . . . dar înaintea nóstră viniá chiar un voinic. Me adresai dar acestuia.

— Tragi din pipă?

— Nu, domnule.

— Dar atunci ce faci? Mesteci dóră băgău? îl întrebai cu diplomație.

— Nu.

— Ce lucrezi dar atunci?

— Mân' vaci la tėrg.

— Bine, mult mai avem până la L?

— Cu séu fără vaci, domnule?

— Fără, veđi bine.

— Acésta n'o șciu, căci fără vacă n'am fost încă acolo.

— Dar cu vacă?

— Nu șciu câte vaci mâni!

Nu șcieam să me supėr séu să rid, dar am ris, am ris cu hohot și de și nu trageam nici din pipă, nici nu mânám „vaci“ totuș am sosit odată . . .

Și acuma după ce trecusem prin atâtea orașe și orașele cari atunci sânt mai frumoșe când stai cu spațele spre ele, căci atunci ai înaintea ta Alpii gigantici, orașe a căroră frumuseță creșce cu pătratul depărtării . . .

Ah, da pătratul depărtării.

Frumseța, iubirea, amiciția tóte cresc în acest raport.

„Frumseța creșce cu pătratul depărtării“ sânt cuvinte menite de a fi scrise cu litere neșterșe în inima fiecărui tiner.

Dar Dómnne mult m'a costat, până am aflat acest adevėr indiscutabil, multe nopți nedurmite, multe desamăgiri, desilusionări, și alte „des“-uri și înainte de tóte multe lacrimi femeieșci au curs din cauza acestui principiu . . . „la femme rit quand elle pent, et pleure, quand elle vent“.

Newton din întėmplare a descoperit gravitațiunea, Galvani din întėmplare galvanismul și Röntgen — ca să fac o comparație modernă — din întėmplare rađele X, numai eu în sudórea feței mele am aflat raportul dintre frumseță și depărtare și pe mine nime nu me face academician, nici un împėrat séu rege nu-mi confere ordul pentru merite . . .

Dar așa-i mersul lumii . . .

Ei academician și orduri . . . eu ignorare.

Me compătimiți, mes dames, plângeți împreună cu mine?

L'ați cunoscut pe Jean Paul? Nu? Nici dėnsul nu v'a cunoscut, dar ar fi avut fericirea a cunoșce frumósele mele románcuțe, ar fi ȕis că súnțeți sentimentale . . .

O vėd, aveți inimă bună, par că vėd cum ve ștergeți ochii de lacrimi și mai bine sfėrșesc și eu pentru ađi . . . me tem că devin și eu sentimental.

M. AEGEA.

Ilustrațiunile.

Bună dimineța! Nu este fericire mai mare în lume pentru părinți, decăt când băeții lor încep a vorbi, când rostesc primele cuvinte. Fericirea acésta, în primul grad o resimte mama, care mai mult se ocupă cu micuții ei. Incepėnd de dimineța, ea este prima căreia băieții se adresează, cu care aceia se jócă. Un moment de dimineța infătoșeză și drăgálașa schiță din capul foi noastre, făcute după tabloul lui Cassioli.

Florile primăverii. Anotimpul cel mai frumos, încântátoreá primăveră a sosit. Flori pe câmp, în pă-

duri, la orașe și sate, pretotindeni. Florărițele se plimbă cu coșul plin de flori. Cine n'ar cumpără, mai ales decât ele ar fi toate atât de frumoase ca cea din ilustrațiunea noastră!

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Marele Etimologic al României. După o pauză lungă, din această lucrare de mare întindere a dlui B. P. Hașdău, lucrată după dorința și cheltuiela regelui Carol I, sub auspiciile Academiei Române, a apărut o fascioară nouă, care e a patra din tomul III și cuprinde cuvintele începând cu Bălțese și până la Bărbat. O mare parte a broșurei se ocupă cu Bănatul, pe care îl studiază din punct de vedere istoric, topografic; apoi îi esamineză individualitatea dialectală, elementul lexic și cel fonetico-morfologic; trecând la individualitatea teritorială, se ocupă de Troian, Aușoniu și Tilma. Este interesant și substantivul Bănat, pe care îl vom reproduce, precum și cuvintele Bântuesc, Bănuelă, Bănuesc etc. La capăt se alătură „Addenda“ pentru litera A.

Dicționar român-maghiar. Începând cu dicționarul de patru limbi din Buda, au apărut și în literatura noastră câteva dicționare; dar, trebuind să spunem adevărul, nici acum n'avem încă un dicționar bun. Simțind trebuința aceasta, dl Ioan Ghețe profesor la gimnaziul românesc din Năsăud, s'a pus pe lucru și a compus un „Dicționar român-maghiar“ care a apărut zilele trecute la Budapesta în tipografia Franklin. Precum se vede din o repede frunzărire, dicționarul dlui Ghețe este o lucrare serioasă; dsa ne spune, că a lucrat la el de ce ani. De sigur tinerimea școlară, precum și alții, îl vor pute întrebuința cu succes. Lucrarea a fost premiată de ministerul de culte al Ungariei, din fundațiunea Fekesházy. De vânzare în ori care librăria. Prețul 3 fl.

Esposiția artiștilor la București. Am scris în nr. trecut, că ministerul de culte al României a numit din partea sa trei membri în juriul esposiției pictorilor, sculptorilor și arhitecților, care se va deschide la 1|13 maiu în Ateneul Român din București. Acum aflăm, că artiștii dintre ei au ales ca membri în juriu pe dnii Ionescu Valbudea (sculptor,) Eugen Voinescu (pictor) și Titus Alexandrescu (arhitect.)

Din gona vieții. Nr. 51 al Bibliotecii pentru Toți cuprinde sub titlul acesta o culegere de versuri și prosă de dl A. Vlahuță. Atât versurile cât și bucățile de prosă, tratază subiecte de foisoră și au apărut succesiv în ziare, la cari autorul conlucrează. Versurile poartă titlul colectiv de „Profiluri“ și descriu diverse figuri din societate. Prosa are următoarele articole. O schiță, La vitrina fotografului Mandi, Spoielă și funcționarism, O cameră într'un potcap, Mișcare literară. Prețul 30 bani.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Concert și teatru în Iclândel. La 3|15 maiu se va ține la Iclândel concert și reprezentație teatrală. Acesta va fi de doue feluri, la 3 ore pentru popor, cu concursul dșorei Letiția Rusu și al dlor Vas. Vlas și G. Săulean; séra la 8 pentru inteligință, cu concursul drelor Eli Hodoș, Emilia Iacobescu, Letiția Rusu și al dlor M. Vlas și Al. Russu. După teatru va fi dans.

Concert și teatru 'n Cacova. Corul vocal din Cacova, lângă Oravița, a arangiat la 5 maiu n., ziua de St. George, concert și teatru, în concert s'au cântat compoziții de I. Vidu și C. Moinar; apoi s'a jucat piesa: „De focu birului“ séu „Mort fără luminare“ dramă în 3 acte de I. C. Bacalbașa. După reprezentația teatrală a urmat dans.

Piese musicale noue. Dl T. Popovici, absolvent al cursului de armonie de la conservatorul din Iași, a tipărit doue piese musicale: „Irmosul Pașcilor“ pe 3 voci femeiești, compus pe motive bis. și „M'aș mărită“, cântec popular, armonizat pentru cor micșt (6 voci.) Se pot procura de la autorul în Lugoș, strada Făgetului nr. 7.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Instalarea mitropolitului Ciupercovici s'a făcut la Cernăuți în duminica trecută (3 maiu n.) cu mare pompă. Sosind cu trenul, doxologia s'a ținut în biserica stei Paraschiva; instalarea în catedrală. Societatea „Armonia“ a cântat în chor responsoriile. În biserică locul liber s'a rezervat damelor. După instalare mitropolitul a primit felicitările în sala de marmoră. Séra s'a dat un bal strălucit în folosul Asilului de studenți săraci.

Jubileul unei biserici în Oradea-mare. Marți la 5 maiu, ziua de St. George, s'a serbat în biserica gr. c. română din Oradea-mare, Olășig, jubileul de 100 de ani al înființării acelei biserici. La actul acesta a pontificat vicarul capitular canonicul Paul Vela Ventrarul, însoțit de canonicul Augustin Lăuran, de protopopul Petru Mihuțiu, de parocul Ioan Maga și de alți preoți din districtul protopopesc. Predica ocașională a fost rostită de vice-rectorul seminarial I. Neș. Cântările rituale le-a cântat corul studenților din seminar. La solenitate a asistat un numer mare de credincioși.

Adunare de învățatori în Sâmbăta-de-sus. Des-părțemântul Făgăraș al Reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul XI Făgăraș se va întruni în adunare generală la 19 maiu n. în Sâmbăta-de-sus, sub presiđiul dlui Nicolae Aron, secretar dl I. Berescu. Membrii vor asistă 'n corpore la esamenul școlei de acolo; apoi, în ședința de după miédăđi, se vor face criticele din toate studiile propuse.

C E N O U ?

Hymen. Dl Moise Brumboiu, absolvent de teologie, s'a logodit cu dșóra Eugenia Chișorean în Făgăraș. — Dl Emiliau I. Marcu, absolvent de teologie, se va cunună cu dșóra Leontina Bighian la 10 maiu n. în Bercheșul-de-Câmpie.

Conferință națională la Sibiu. Dl dr. Ioan Rațiu a conchiemat pe toți membri conducători ai partidului național român la o conferință în Sibiu, pe ziua de 15 maiu st. n. Ținerea acestei conferințe, ne spune convocătorul, se impune prin situația creată partidului național român prin ordonanța ministerială, care susține că adunări și partide pe durata alegerilor se pot organiza pe baza articolului 104 din legea electorală, pe când reuniuni formate pentru o acțiune mai

largă și nu exclusiv pentru alegeri, se pot organiza numai pe baza unor statute aprobate de ministrul de interne.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului a ținut duminică la 3 mai n. întrunire agricolă în sala cea mare a școlii din comuna Porcești, sub presiunea dlui D. Comșa, secretar dl V. Tordășanu. Cu asta ocaziune s'au discutat mai multe chestiuni economice și s'a pus basă la înființarea unui institut de credit rural sistemul Reiffisen.

Serbările milenare au început la 2 mai cu deschiderea expoziției milenare în Budapesta. Deschiderea s'a făcut de Maj. Sa monarcul, asistând și Maj. Sa împărăteasa-regina, curtea, reprezentanții puterilor străine invitați de monarcul, ministri, demnitarii statului, înaltul cler și public mare. Comitetul naționalităților întrunite în vâra trecută într'un congres la Budapesta, (Românii, Sârbii și Slovaci,) au publicat prin țiarele naționale un protest comun contra serbărilor milenare. Deputații români guvernamentali din dietă, cari locuiesc în Budapesta, în cap cu dl dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, au emis un apel către români, invitându-i a lua parte la serbările milenare. Guvernul sârbesc a declarat că nu va trimite reprezentanți la aceste serbări, din cauza că la convoiul de omagiu se va purta și stindardul Serbiei.

Necrolôge. *Eugenia dr. P. Cioran* născ. Sotir a încetat din viață în Sibiu, la 29 aprilie, în etate de 35 ani. — *George Mezei*, cantor-invătător gr. c. în retragere la Turda, după ce a servit peste 50 de ani, a repausat la 28 aprilie acolo, în etate de 80 ani. Îl julesc fiii și fiicele, printre cari este și dl Ioan Mezei, jude la Curia reg. din Budapesta. — *Maria Moldovan Bucsa*, proprietăresă în Mediaș, a repausat acolo, la 30 aprilie, în etate de 72 ani.

OGLINDA LUMEI.

Serbările florealde de la Montpellier. În fiecare primăveră se țin la Montpellier în Franca niște serbări cu jocuri florealde, la care iau parte reprezentanții gintei latine din toate țările. La una din aceste serbări s'a fost publicat și concursul cu premiu pentru un imn al gintei latine, la care a eșit învingător Vasile Alecsandri cu poesia sa „Cântecul Gintei Latine“. Anul acesta serbările s'au deschis la 1 mai și din fiecare națiune romanică au fost aleși câte doi președinți; din națiunea română dnii V. A. Urechia și dr. Vasile Lucaci, care a și plecat acolo. De asta-dată s'a deschis și o expoziție; totodată s'a ridicat o statuă poetului provençal Tandon, cântându-se cu asta ocaziune „Cântecul Gintei Latine“.

Invențiune senzațională. Un inginer din Berlin cu numele Paul Brandl a descoperit mai țilele trecute un nou sistem de puști cu gaz, unice în felul lor. Noua pușcă nu e prevădută cu nici un aparat de aprins. Descărcarea se întâmplă în urma dilatării gazului combinat. Pușca acăsta este avantajioasă, pentru că țeva se încăldește cu mare greutate, nu produce fum și în țevă nu rămâne funingine. Mai este avantajioasă și pentru faptul că cartușele sânt foarte ușore. Pușca e prevădută cu un rezervor, unde se comprimă gazul și cât incape odată în rezervor e destul pentru 2500 descărcături.

Celeritatea glonțului e cu un $17\frac{1}{10}$ la sută mai mare decât a glonțului care se folosește ađi. Pușca e astfel întocmită, încât 50 de descărcături pot da una după alta, fără a o lua jos de la ochiu. E întrebarea, decă sistemul acesta de puști este acomodat pentru răsboiu?

Reclama unui dantist. Într'un țiar englez a apărut de curăd o reclamă a unui dantist care eră concepută în modul următor: În medicină ca și în sanctuarul justiției au efect faptele, nu cuvintele. Pentru ca să ai „focul sacru“ al profesiunii de dantist, trebuie să șcii să cunoști bine ce e . . . gura. Gura, care exprimă admirabil cugetarea. Gura, care face să răsune cuvintele sublimde de patrie, libertate și progres. Gura, care proclamă binefacerile omenilor și caută gloria lor. Gura, care are sunete de o mie de ori mai variate, mai armonioase, mai frumoase ca instrumentele cele mai perfecționate. Gura, stăpâna surisului și a durerii. Gura, care e pentru tinerele fete ceea ce e pentru grădina rosa care e gata să imbobocăsească. Gura, fără frumusețea căreia, o frumusețe nu e deseversită și care totdeauna este un mister pentru amantul infocat. Gura, în fine, pentru care trăim toți și fără de care n'am puté esista nimeni. Voi toți cari suferiți și voiți a ve încetă suferința veniți de me găsiți în orașul . . . pe strada . . . No . . .“ Nu-i de contestat că acăsta reclamă a avut un succes admirabil. căci știut este ađi, că nimic nu asigură mai bine căștigul, decât o reclamă . . . bună.

Un cas curios de letargie. Un curios cas de letargie s'a produs în insula Lesbos. Monseniorul Niceforu Glycas, mitropolit grec-ertodocs din Methymne, în vârstă de 80 de ani, eră bolnav în pat de multă vreme. În țiuva de 3 martie, starea sa de sănătate s'a agravat și s'era doctorul a constatat mórtea sa. Conform descripțiilor religiei ortodocse, mitropolitul, îmbrăcat cu hainele sale sacerdotale, fu aședat pe un tron, în biserica mitropolitană din Methymne, și timp de 2 țile și 2 nopții, preoții mitropoliei îl veghiară, pe când credincioșii se întreceau ca să vedă pentru ultima oră pe mitropolitul lor. În dimineța de 5 martie, mitropolitul se sculă repede de pe fotoliul seu, spre uimirea preoților care se rugau în giurul lui, și prelatul fu și el, la rëndul lui, înmărmurit și speriat vędându-se încungiu-rat de acele pompe funebre. Monseniorul Glycas care fusese numai cădut în letargie, acum se află foarte bine. Calitatea lui de mitropolit i-a prins foarte bine, căci altfel ar fi fost îngropat de viu. Simplii muritori, iutr'a-devăr, trebuie să fie îngropați, după regulamentul acăstei țeri, douespredece ore după deces.

Poșta redacțiunei.

Hessstrasse 51. Te rugăm omite picanteriile, care nu pot avé loc în fôia noastră. Scrie despre cele ce ai promis
Beatrice. Ve rugăm trimiteți-ne ceva.

Călındarul sęptemânei.

Dumineca orbului. Ev dela Ioan, c 9. gl. 5. a inv. 8.			
Điuva sępt.	Călındarul vechiu	Călınd. nou	Sorele.
Duminecă 28	Cuv. Iason	10 Margareta	4 07 24
Luni 29	Cuv. Memnon	11 Mamertus	3 58 7 25
Mărți 30	S. Ap. Iacob	12 Pancrațius	3 56 7 27
Mercuri 1	Prof. Eremia	13 Servațiu	3 55 7 29
Joi 2	(+) <i>Innălt Đlui</i>	14 + <i>Innălt Đlui</i>	3 53 7 30
Vineri 3	St. Timoteu	15 Sofia	3 51 7 32
Sămbătă 4	Mart. Pelagea	16 Ioan Nepom.	3 50 7 33

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

Cu TIPARUL LUI IOSIF LĂNG IN ORADEA-MARE.